

N:o 63.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 25 april 1893.
— — — — Andra Kammaren den 25 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till ny förordning om beskattning af hvitbetssockertillverkningen i riket.

(Bevillningsutskottets betänkande n:o 3 samt memorial n:o 10 och 17 äfvensom sammansatta bevillnings- och lagutskottets betänkande n:o 1.)

Till Konungen.

Uti proposition n:o 2 har Eders Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att antaga ett propositionen bilagdt förslag till förordning om beskattning af hvitbetssockertillverkningen i riket.

Vid pröfning af föreliggande förslag har Riksdagen främst haft att taga i öfvervägande, huruvida icke det i Sverige nu gällande systemet för beskattningen af hvitbetssockertillverkningen, hvilket, som bekant, är en råämnesbeskattning, grundad på betornas vigt, bör utbytas mot en annan beskattningsform. Af den utredning, den af Eders Kongl. Maj:t i ämnet tillsatta komité lemnat angående fördelarne och olägenheterna af de olika sätten för beskattningen af ifrågavarande handtering, synes Riksdagen tydligen framgå, att den förändring, som härutinnan skulle kunna ifrågasättas, vore en öfvergång till det beskattningssystem, som af de flesta länder, der hvitbetssockertillverk-

ningen nått någon högre grad af utveckling, i senare tider omfattats, nemligen *produktbeskattning*. Detta sistnämnda beskattningssystem synes, såsom jemväl komitén framhållit, vara det teoretiskt rigtiga, i det att skatten enligt detsamma, i motsats till hvad enligt det hos oss nu antagna sättet för skattens beräkning är förhållandet, direkt träffar den *färdiga varan* och således drabbar alla tillverkare likformigt. En råämnesheskattning, sådan som den hos oss gällande, medför deremot — vid det förhållande att skatten beräknas efter ett för viss qvantitet betor antaget, i lag fastslaget utbyte af råsocker, hvilket utbyte, såsom känt är, högst väsentligt vexlar med betornas på klimatiska och andra förhållanden beroende olika sockerhalt — en motsvarande ojemnhhet i beskattningen. På de grunder komitén anfört anser dock Riksdagen, att skäl icke förefinnes att för närvarande införa produktbeskattningssystemet i vårt land, och är Riksdagen således ense med komitén och Kongl. Maj:t derom, att någon förändring uti nu rådande system för beskattningen af ifrågavarande tillverkning icke bör för närvarande ifrågakomma.

Den af Eders Kongl. Maj:t föreslagna höjningen i den antagna utbytesprocenten anser Riksdagen vara lämpligen afvägd.

Beträffande de särskilda bestämmelserna i förevarande författningsförslag i öfrigt har Riksdagen funnit åtskilliga förändringar häri nödiga; och får Riksdagen för dessa förändringar härmed redogöra.

För att underlätta anläggandet af nya fabriker för hvitbetssocker-tillverkning och derigenom bereda äfven andra delar af landet än dem, der sådan tillverkning redan uppstått, tillfälle att komma i åtnjutande af de fördelar, denna industri särskildt för jordbruket visat sig medföra, har Eders Kongl. Maj:t i författningsförslaget 2 § 2 mom. föreslagit bestämmelser derom, att fabrik för ifrågavarande tillverkning, som hädanefter kommer att anläggas, må under de första åtta åren af sin verksamhet åtnjuta den lindring i beskattningen, att utbytet af 100 kilogram betor vid fabriken, om den ligger på mer än 40 kilometers afstånd från annan, i gång varande hvitbetssockerfabrik, må under de fyra första tillverkningsåren beräknas till 5 och under de derpå följande fyra tillverkningsåren till 7 kilogram råsocker, men eljest under de första åtta åren det högsta utbyte, som skall beräknas vid någon inom nämnda afstånd från den nya fabriken belägen äldre fabrik.

Den lindring, Eders Kongl. Maj:t sålunda för nyanlagda fabriker föreslagit, synes Riksdagen väl stor. Den premie, som sedan de förhöjda skatteberäkningarne för äldre fabriker efter hand börjat tillämpas, skulle, i förhållande till dessa, medgifvas nya fabriker, derest

Eders Kongl. Maj:ts förslag antoges, torde nemligen innebära en alltför stark uppmantran till att då anlägga nya fabriker. Riktigare har Riksdagen funnit att sätta skatten vid nya fabriker i visst förhållande till den skatt, som skall utgå vid äldre fabriker på det sätt, att utbytet vid de nya fabrikerna under hvarje period beräknas utgöra viss mindre myckenhet än vid de äldre, och anser Riksdagen dessutom beträffande tiden för skattelindringen att tillräckligt skydd beredes de nya fabrikerna, derest utbytet vid ny fabrik under de tre första tillverkningsåren beräknas till *två* och under de två derpå följande tillverkningsåren till *ett* killogram råsocker mindre än utbytet under dessa perioder beräknas utgöra vid äldre fabriker.

En begränsning i skattelindring med afseende å ny fabrik, anlagd inom visst afstånd från äldre, synes emellertid, till undvikande af missbruk, behöflig; och har Riksdagen ansett berörda afstånd lämpligen böra bestämmas till 30 kilometer.

Enligt Eders Kongl. Maj:ts förslag skulle den tilltänkta skattelindringen för nyanlagda fabriker göras beroende af Eders Kongl. Maj:ts pröfning i hvarje fall. Att emellertid på Eders Kongl. Maj:t lägga ansvaret för en sådan pröfning, hvilken tvifvelsutän mången gång skulle erbjuda synnerligen stora svårigheter och i sjelfva verket icke innebära annat än en undantagslagstiftning, för vissa orter lagd i Eders Kongl. Maj:t hand, anser Riksdagen icke vara lämpligt, utan bör, enligt Riksdagens åsigt, grundsatsen om lägre beskattning af ny fabrik genomföras lika för hela landet. Vidkommande dock särskildt Gotlands län, hvilken landsdel vid anställda undersökningar befunnits ega goda förutsättningar för odlandet af sockerbeter, har Riksdagen, då införandet af sådan odling ej mindre för det gotländska jordbruket än för öns näringslif i öfrigt synes kunna blifva en lika kraftig som behöflig anledning till utveckling, men odlandet af sockerbeter på Gotland dock sannolikt till en början torde vara förknippadt med högst betydande svårigheter, beslutit en ytterligare skattelindring för den hvitbetssockerfabrik, som inom Gotlands län först anlägges; och har Riksdagen härvid ansett samma beräkningsgrund, som Riksdagen genom den lydelse, författningens 2 § gifvits, antagit med afseende å skattelindringen för fabriker, hvilka hädanefter komma att anläggas inom landet i öfrigt böra vinna tillämpning äfven med afseende å den särskilda skattelindringen för den första fabriken å Gotland. I följd häraf och då enligt den lydelse, 2 § 2 mom. i författningen enligt Riksdagens beslut erhållit, utbytet af etthundra killogram råa (ej torkade) hvitbeter vid ny fabrik — under förutsättning af att densamma anlägges på visst

afstånd från annan i gång varande fabrik, en förutsättning, som beträffande den första fabriken å Gotland bortfaller — beräknas under de tre första tillverkningsåren till två och under de derpå följande två tillverkningsåren till ett kilogram mindre än det högsta utbyte, som skall beräknas vid någon äldre fabrik inom riket samt skattelindringen för den första fabriken å Gotland lämpligen synes böra utsträckas med ytterligare en procent under hvardera tillverkningsperioden, har Riksdagen beslutit, att utbytet af etthundra kilogram råa (ej torkade) hvitbetor vid denna fabrik skall beräknas utgöra under de tre första tillverkningsåren tre och under de derpå följande två tillverkningsåren två kilogram mindre än det högsta utbyte, som beräknas vid någon äldre fabrik inom riket.

Med afseende å Art. IV, om ansvar för öfverträdelse af förordningens föreskrifter hafva oafsedt viss i § 24 vidtagen, mindre väsentlig ändring, innefattande förtydligande i ett af de i denna paragraf i författningsförslaget meddelade stadganden, de af Eders Kongl. Maj:t föreslagna bestämmelser ej gifvit anledning till någon annan anmärkning än att Riksdagen beträffande § 28 i förslaget beslutit, att till de i denna paragraf intagna bestämmelser här nedan omförmälda tillägg skola göras.

Det har synts Riksdagen nödigt, att i sistnämnda paragraf inrymmas stadganden, som möjliggöra tillämpning af svårare straffart än böter, derest brott af det slag, hvarom uti ifrågavarande paragraf förmäles, skett i uppsåt att dermed göra skada eller kontrolltjensteman till egen eller annans fördel begagnat sig af tillverkarens yrkeshemlighet eller affärsförhållanden. I lagen angående skydd mot yrkesfara den 10 maj 1889 stadgas i § 7, efter det bestämmelser meddelats om bötesansvar för yrkesinspektör, som röjer yrkeshemlighet att, om yrkesinspektör i dylik oredlig afsigt röjer eller begagnar sig af sådan hemlighet, må till fängelse från och med en månad till och med två år dömas, der ej efter allmän lag högre straff följer. I betraktande deraf, att de i föreliggande författningsförslag omförmälde kontrolltjenstemän i ofvanberörda afseenden gent emot en tillverkare intaga ungefärligen enahanda ställning som yrkesinspektörerna, synas liknande stadganden som de, hvilka sålunda nu gälla angående desse sistnämnde, och mot hvilka stadgandens lämplighet någon anmärkning, såvidt Riksdagen har sig bekant, ej förekommit, lämpligen böra förklaras skola gälla jemväl beträffande kontrolltjenstemännen; och då, på sätt ofvan nämnts, det fall, att kontrolltjensteman röjer tillverkarens affärsförhållanden, blifvit, i fråga om bötesansvar, likställt med det, då han röjer tillverkarens

yrkeshemlighet, torde nu ifrågasätta stadganden om svårare straffpåföljd än böter böra blifva gällande jemväl för det fall, att kontrolltjensteman i nämnda oredliga afsigt röjer eller begagnar sig af berörda affärsförhållanden. Riksdagen har förty i förevarande § 28 infört stadganden i nu angifna syfte.

Förutom straffpåföljd bör det tydligen derjemte åligga kontrolltjenstemannen att ersätta den skada, som i nu omförmälda hänseenden genom tjenstemannens åtgöranden till äfventyrs uppkommit. I ofvan nämnda § 7 i lagen angående skydd mot yrkesfara äro bestämmelser i dylikt syfte intagna. Det har syntes Riksdagen lämpligt att, jemte ofvanberörda ansvarsbestämmelser, en motsvarande föreskrift om kontrolltjenstemans skadeersättningsskyldighet meddelas uti ifrågavarande förordning.

Hvad angår tiden för förordningens trädande i kraft, anser Riksdagen de af Eders Kongl. Maj:t föreslagna tidsperioder, under hvilka den beräknade utbytesprocenten vid redan nu anlagda fabriker skulle successivt höjas, lämpligen böra minskas till hälften, så att omförmälda utbytet kommer att beräknas till 7,5 procent allenast intill den 1 september 1894 och till 8,25 procent allenast intill den 1 september 1895.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt har Riksdagen, som följaktligen funnit Eders Kongl. Maj:ts förevarande proposition icke kunna i oförändradt skick bifallas, antagit

Förordning om beskattning af hvitbetssockertillverkningen i riket af den lydelse Bil. Litt. A. utvisar.

Stockholm den 25 april 1893.

Med undersätlig vörndnad.

Bil. A.

Förordning om beskattning af hvitbetssocker- tillverkningen i riket.

Art. I. Om skattens beräkning och erläggande.

§ 1.

För all tillverkning af hvitbetssocker inom riket skall erläggas tillverkningskatt i förhållande till det utbyte i råsocker, som de för tillverkningen använda hvitbetor enligt den i § 2 bestämda grund antagas hafva lemnat; och skall denna skatt utgöra hälften af gällande tullsats för utländskt råsocker af mörkare färg än n:o 18 af den i verldshandeln antagna holländska standard.

Vid beräkningen iakttages, att, sedan skatten för en ton betor uträknats, bråkdelen af öre utelemnas, hvarefter skatten påföres för vigten af de uppvägda betorna.

§ 2.

1. Med det i mom. 2 omnämnda undantag beräknas det enligt § 1 beskattningspligtiga råsockret efter de för tillverkningen använda betornas vikt sålunda, att etthundra kilogram råa (ej torkade) hvitbetor antagas lemna ett utbyte af nio kilogram socker.

2. Anlägges ny fabrik på mer än 30 kilometers afstånd från annan i gång varande hvitbetssockerfabrik, beräknas utbytet af ett hundra kilogram råa (ej torkade) betor vid den nya fabriken utgöra under de *tre* första tillverkningsåren *två* och under de derpå följande *två* tillverkningsåren *ett* kilogram mindre än det högsta utbyte, som beräknas vid någon äldre fabrik inom riket. Anlägges ny fabrik inom 30 kilometers afstånd från äldre i gång varande hvitbetssockerfabrik, beräknas utbytet vid den nya fabriken utgöra det högsta, som skall beräknas vid någon inom detta afstånd från den nya fabriken belägen äldre fabrik.

§ 3.

Tillverkningsår räknas från och med den 1 september till och med den 31 augusti nästföljande år.

Med tillverkningsdygn förstås tiden från klockan sex förmiddagen ena söckendagen till samma tid nästpåföljande söckendag.

§ 4.

Tillverkningskatten för de under en kalendermånad till afverkning uppvägda hvitbetorna skall före utgången af nästföljande månad inbetalas till landtränteriet i det län, der fabriken är belägen. Betalas ej skatten å föreskrifven tid, återkallas det jemlikt § 10 mom. 3 för tillverkningens företagande meddelade tillståndsbevis och utmätes skatten.

§ 5.

Afskrifning eller återbetalning af tillverkningskatt eger ej rum i anledning deraf, att de uppvägda hvitbetorna eller deraf framställda fabrikater blifvit skadade eller förstörda.

Art. II. Om anmälan till hvitbetssockertillverkning.

§ 6.

Minst fjorton dagar, innan fabrik för tillverkning af hvitbetssocker första gången sättes i gång, skall tillverkaren till Kongl. Maj:ts befallningshafvande i två exemplar inlemna dels skriftlig anmälan om sin afsigt att använda fabriken för tillverkning af hvitbetssocker (*fabriksanmälan*), innefattande jemväl en enligt de i den ordningsstadga, Kongl. Maj:t vill fastställa för hvitbetssockerfabrikerna i riket, meddelade särskilda föreskrifter affattad beskrifning å densamma, dels ock planritning öfver samtliga fabrikslokalerna med tydligt angifvande af hvars och ens ändamål.

§ 7.

Då fabriksanmälan skett, låte Kongl. Maj:ts befallningshafvande öfverlemna handlingarne i ärendet till öfverkontrollör, som har att vid besigtning tillse, att anordningarne vid fabriken icke strida mot gällande föreskrifter, att de af tillverkaren lemnade uppgifterna äro rigtiga samt att kärl och fasta apparater äro försedda med ordningsnummer och de förra jemväl med uppgift om rymden. Uppmätning af pannor och andra fasta kärl företages likväl endast, när särskilda omständigheter dertill föranleda, och vare i sådant fall tillverkaren pligtig att ställa nödigt antal arbetare samt erforderliga målkärl till besigtningssmannens förfogande.

På kallelse af besigtningssmannen skall tillverkaren sjelf eller genom ombud närvara vid besigtningen vid äfventyr att densamma inställes och ny sådan endast medgifves på tillverkarens bekostnad.

Öfver förrättningen skall föras protokoll i två exemplar, som under-tecknas ej mindre af tillverkaren eller hans ombud än äfven af besigt-ningsmannen, hvilken senare till Kongl. Maj:ts befallningshafvande in-sänder det ena exemplaret och till tillverkaren eller hans ombud öfver-lemnar det andra.

Sedan tillverkaren, om så erfordras, lemnats tillfälle att vid ny besigtning styrka, att de föreskrifter, besigtningssmannen meddelat, blifvit iakttagna, meddele Kongl. Maj:ts befallningshafvande beslut, huruvida anordningarne godkännas. Godkännas desamma, tecknas be-slutet derom å planritningen, hvarefter ett exemplar af planritningen och anmälan jemte besigtningssprotokoll öfverlemnas till öfverkontrollören, som insänder handlingarne till kongl. finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå, och ett exemplar af ritningen och anmälan åter-lemnas till tillverkaren, som är skyldig att, när så påfordras, hålla desamma tillgängliga för kontrolltjenstemännen.

§ 8.

Byggnader, lägenheter, fasta apparater och fasta kärl, som icke blifvit upptagna i fabriksanmälan eller som godkänts, men sedermera ändrats, må icke vid tillverkning af hvitbetssocker användas utan att hafva blifvit af Kongl. Maj:ts befallningshafvande godkända.

§ 9.

När i anseende till vidtagna förändringar inom fabrik äldre rit-ning icke vidare anses användbar, ege Kongl. Maj:ts befallningshafvande förelägga tillverkaren att anskaffa ny ritning och beskrifning, med hvilka förfares enligt § 7.

§ 10.

1. Då fabrik skall sättas i gång, åligger tillverkaren att minst tio dagar förr, än betafverkningen företages, till Kongl. Maj:ts befall-ningshafvande ingifva skriftlig *driftsanmälan* med uppgift om

- a) dagen, då han ämnar börja afverkningen,
- b) den vikt betor, han beräknar i medeltal skola komma att af-verkas för hvarje tillverkningsdygn under den tid, för hvilken drifts-anmälan gäller,
- c) huruvida afverkningen skall fortgå dag och natt eller endast om dagen, samt
- d) det ombud, som i hans frånvaro skall företräda honom inför kontrolltjenstemännen.

2. Samtidigt med denna anmälan skall tillverkaren hos Kongl. Maj:ts befallningshafvande ställa säkerhet för så stort skattebelopp, som svarar mot den uppgifna medelafverkningen under sextio tillverkningsdygn.

3. Varder nyssnämnda säkerhet af Kongl. Maj:ts befallningshafvande godkänd och finnes ej heller annat hinder för handteringens utöfvande, meddele Kongl. Maj:ts befallningshafvande tillståndsbevis för tillverkningens företagande.

4. Vill tillverkare, sedan driftsanmälan skett, frångå lemnad uppgift, vare han pliktig sådant ofördröjligen anmäla hos Kongl. Maj:ts befallningshafvande.

5. Har under tjugu på hvarandra följande tillverkningsdygn i medeltal för hvarje dygn afverkats mer än en femtedel utöfver hvad i driftsanmälan uppgifvits, skall tillverkaren ofördröjligen ställa säkerhet för det mot den ökade afverkningen svarande skattebeloppet, vid äfven tytyr att tillståndsbeviset eljest återkallas.

6. Driftsanmälan äfvensom anmälan enligt mom. 4 skall tillverkaren ingifva i två exemplar, af hvilka ett kvarstannar hos Kongl. Maj:ts befallningshafvande, som öfverlemnar det andra till vederbörande öfverkontrollör, för att af honom tillställas de vid fabriken anstälde kontrollörerne.

7. Till kontroll- och justeringsbyrån skall Kongl. Maj:ts befallningshafvande första helgfria dag i hvarje vecka insända uppgift å de tillståndsbevis, som under föregående vecka utfärdats.

§ 11.

Har fabrik genom olyckshändelse så väsentligt skadats, att tillverkningen måste upphöra, eller vill tillverkaren af annan anledning afsluta afverkningen, skall han skriftligen anmäla sådant för öfverkontrollören, i senare fallet minst tre dagar förr, än uppvägning af betor sist skall ega rum; och åligger öfverkontrollören att härom lemna tillverkaren bevis samt ofördröjligen underrätta Kongl. Maj:ts befallningshafvande. När sådan anmälan skett, må tillverkning ej utan nytt tillståndsbevis ega rum efter den tid, då enligt anmälan uppvägningen skolat afslutas.

§ 12.

Om uppvägning af hvitbetor ej företages inom fem helgfria dygn efter den i driftsanmälan uppgifna tiden eller afbrytes utan sådan an-

mälan, som i § 11 omförmäldes, och ej ånyo företages inom tio dagar, den oräknad, hvarunder afbrottet skedde, åligger tillverkare att för hela den tid, hvarunder afverkning sålunda icke egt rum, till Kongl. Maj:ts befallningshafvande inbetala det kontrollörerne vid fabriken tillkommande arfvode, hvilket Kongl. Maj:ts befallningshafvande eljest låter hos honom utmäta.

Art. III. Om kontrollen vid hvitbetssockerfabrikerna.

§ 13.

Öfverinseendet öfver kontrollen vid hvitbetssockertillverkningen i riket utöfvas af chefen för finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå.

§ 14.

1. Enligt de närmare föreskrifter, som innehållas i ordningsstadgan, utöfvas kontrollen vid hvitbetssockerfabrikerna af kontrollörer under tillsyn af öfverkontrollörer.

2. Öfverkontrollörer förordnas af Kongl. Maj:t, som bestämmer den dem tillkommande ersättning.

3. Kontrollörer utses af Kongl. Maj:ts befallningshafvande efter förslag af vederbörande öfverkontrollör. I fabrik, der afverkning af betor eger rum oafbrutet natt och dag, skola kontrollörerne till antalet vara fyra, men, der afverkningen försiggår endast om dagen, två; egande dock Kongl. Maj:ts befallningshafvande förordna ett större antal kontrollörer, der särskilda omständigheter dertill föranleda.

4. Kontrollör erhåller af staten dagarfvode under tjänstgöringstiden med sex kronor samt dessutom, om resa förekommer, reseersättning med tio kronor för hvarje gång han inträder i tjänstgöring eller från en till annan fabrik förflyttas.

5. Tillverkaren vare skyldig att, så länge kontrollörerne böra uppehålla sig vid fabriken, åt hvar och en af dem i fabriken närhet kostnadsfritt upplåta ett eldadt, städadt samt med nödiga möbler och sängkläder försedt boningsrum, dock i intet fall flera än fyra rum, samt att åt den eller dem bland kontrollörerne, som sådant önska, anskaffa lämplig kost mot en ersättning af en krona om dagen för hvarje person.

§ 15.

De råa betorna skola af kontrollörerne uppvägas omedelbart innan de bringas i rif- eller skärmaskinerna samt i den mån afverkningen fortgår; ankommande det dock på Kongl. Maj:t att, der i fabrik, som varit i verksamhet, innan denna förordning träder i kraft, lokala hinder härför möta, i hvarje särskildt fall pröfva och bestämma, huru med iakttagande af nödig kontroll må vid uppvägningen förfaras.

§ 16.

Å sön- eller helgdag mellan klockan sex om morgonen och klockan sex om aftonen må uppvägning af betor eller deras afverkning å rif- eller skärmaskiner icke ega rum.

§ 17.

För betornas uppvägning vare tillverkare skyldig att anskaffa och underhålla våg äfvensom nödiga vigter.

Tillverkaren åligger jemväl att i fabriken till kontrollpersonalens förfogande ställa ett behörigen uppvärmdt och upplyst kontrollrum, så bejäget, att vakthafvande kontrollören derifrån kan ej mindre sköta vågen än äfven öfvervaka betornas inmatning i rif- och skärmaskinerna.

Allt arbetsbiträde, som erfordras för betornas framskaffande till och bortförande från vågen, lemnas af tillverkaren.

§ 18.

Tillverkare åligger att öfver tillverkningens gång föra sådan bok, att derur med lätthet kan inhemtas, huru mycket af särskilda sockerfabrikater vunnits efter de vid fabriken afverkade betorna, äfvensom i öfrigt sådana upplysningar erhållas, som för upprättande af en tillförlitlig statistik öfver hvitbetssockerindustrien erfordras; och vare tillverkare skyldig att i afseende å bokens anordning och förande ställa sig till efterrättelse de föreskrifter, som chefen för kontroll- och justeringsbyrån meddelar. Nämnda bok skall, när helst så påfordras, hållas tillgänglig för den öfverkontrollör, under hvilkens inseende fabriken är stäld.

§ 19.

Tillverkaren ställe sig till efterrättelse hvad ordningsstadgan innehåller om hans åligganden samt de föreskrifter, chefen för kontroll- och justeringsbyrån eller vederbörande kontrolltjensteman i enlighet med denna förordning eller ordningsstadgan meddelar.

Art. IV. Om ansvar för öfverträdelse af förordningens föreskrifter.

§ 20.

Den, som, utan tillståndsbevis, af hvitbetor tillverkar socker i fast eller flytande form, böte från och med etthundra till och med tvåtusen kronor eller straffes med fängelse från och med en till och med sex månader samt gälde den i § 1 stadgade tillverkningsskatt.

I sådant fall beräknas tillverkningsskatten efter den betafverkning, som med ledning af redskapens beskaffenhet, den tid densamma må hafva varit i bruk, och hvad i öfrigt i målet förekommit kan antagas hafva egt rum.

§ 21.

Den, som i fabrik, der tillverkning af hvitbetssocker på grund af tillståndsbevis bedrifves,

å urlakningskärl fyller eller i rif- eller skärmaskin oloffigen inmatar hvitbetor, hvilka icke blifvit af vederbörande kontrolltjensteman uppvägda,

eller vidtager åtgärd, hvarigenom vid betors uppvägning af kontrolltjensteman mindre än deras rätta vikt af vågen angifves,

så ock den, som i fabrik för hvitbetssockertillverkning oloffigen bryter försegling eller öppnar eller borttager lås, som kontrolltjensteman åsatt,

straffes med böter från och med femhundra till och med femtusen kronor eller dömes till fängelse från och med en månad till och med ett år; dock att, der omständigheterna ådagalägga, att fyllandet af hvitbetor å urlakningskärl eller inmatandet af hvitbetor å rif- eller skärmaskin skett utan uppsåt att begå skatteförnillning, den skyldige straffes med böter från och med tio till och med femhundra kronor. Den sakfælde erlägge ock den tillverkningsskatt, hvaraf kronan gått i mistning.

§ 22.

Den, som under pågående lofgifven tillverkning af hvitbetssocker till dervid begagnad rif- eller skärmaskin eller urlakningskärl framför hvitbetor, som icke blifvit af kontrolltjensteman uppvägda, böte, ändå att olofflig afverkning ej följt, från och med femtio till och med femhundra kronor, der ej af omständigheterna finnes, att framförandet icke skett i uppsåt att begå skatteförsnillning. Lag samma vare om den, som, der särskildt tillstånd till betornas framförande, innan uppvägning skett, blifvit efter § 15 meddeladt, bryter emot de såsom vilkor derför gifna föreskrifter.

§ 23.

För förbrytelse, hvarom handlas i §§ 20, 21 och 22, af arbetare eller annan vid hvitbetssockerfabrik anställd person ansvare tillverkaren, såsom vore förbrytelsen af honom sjelf begången, så framt ej omständigheterna göra sannolikt, att den skett utan hans vetskap och vilja. Begagnar tillverkare ombud vid rörelsens utöfvande, ansvare dock ombudet jemte tillverkaren och lika med denne för sådan förbrytelse.

§ 24.

Underlåter tillverkare att, i enlighet med derom gifna föreskrifter, föra den bok, som omförmåles i § 18, eller vägrar han öfverkontrollör tillgång till samma bok eller vederbörande kontrolltjensteman eller den, hvilken eger anställa undersökning om förbrytelse mot denna förordning, tillträde till rum eller byggnad, der undersökning må ske, eller till ritning och beskrifning öfver fabriken, straffes med böter från och med etthundra till och med ettusen kronor.

§ 25.

Öfverträdes förbud, som i § 16 gifvet är, böte tillverkaren hvarje gång sådant sker från och med fem till och med etthundra kronor.

§ 26.

Uraktlåter tillverkare att ställa sig till efterrättelse något af hvad i denna förordning eller gällande ordningsstadga föreskrifves eller de

föreskrifter i fråga om tillverkares åligganden, vederbörande kontrolltjensteman i enlighet med denna förordning eller ordningsstadgan meddelar, straffes, der ej särskildt ansvar är bestämdt, med böter från och med fem till och med etthundra kronor; och ege Kongl. Maj:ts befallningshafvande alltid att vid lämpligt vite ålägga honom att sin skyldighet genast eller inom utsatt tid fullgöra eller ock att låta tills vidare afbryta betafverkningen.

§ 27.

Tillverkare, som åt någon vid hans fabrik anställd kontrolltjensteman såsom gåfva något gifver eller erbjuder, böte från och med tjugu till och med tvåhundra kronor. Kontrolltjensteman, som gåfva mottager, vare lika ansvar underkastad och miste derjemte befattningen.

§ 28.

Den, som innehar eller innehaft befattning såsom kontrolltjensteman, vare förbjudet att röja tillverkares yrkeshemlighet eller affärsförhållanden. Gör han detta och framgår ej af omständigheterna, att han om den hemlighet eller de affärsförhållanden erhållit kännedom å tid, då han dylik befattning ej innehaft, straffes med böter från och med femtio till och med ettusen kronor. Sker det för att göra skada eller begagnar han sig af berörda yrkeshemlighet eller affärsförhållanden till egens eller annans fördel, då må till fängelse från och med en månad till och med två år dömas, der ej efter allmän lag högre straff följer.

Har i nu omförmälda hänseenden genom kontrolltjenstemans åtgöranden skada uppkommit, vare han ock skyldig den till fullo godtgöra.

§ 29.

När undersökning, hvarom i § 34 sägs, anställes mellan klockan nio om aftonen och klockan fem om morgonen å ställe, dit kontrollpersonalen då ej eger fritt tillräde, men förbrytelse ej upptäcket, böte förrättningsmannen från och med fem till och med femtio kronor, der han ej haft giltig anledning till undersökningen.

§ 30.

Böter, som enligt denna förordning ådömas, skola, om tillgång till deras gäldande brister, förvandlas enligt allmän strafflag.

§ 31.

Då tillverkningskatt jemte böter blifvit ådömd enligt denna förordning, må, der tillgång saknas till skatten eller någon del deraf, böterna ej kunna med penningar gäldas, utan skall den sakfælde i stället undergå motsvarande förvandlingsstraff.

§ 32.

Böter, som enligt denna förordning ådömas, tillfalla med en tredjedel kronan och med två tredjedelar åklagaren. Finnes särskild angifvare, tage han hälften af åklagarens andel. Sådan del tillkomme dock ej angifvare, då angivelse skett af föräldrar mot barn, barn mot föräldrar, makar eller syskon mot hvarandra, annan skyldeman mot den, hos hvilken han njuter kost och underhåll, fosterbarn mot fosterföräldrar eller tjenare mot husbondefolk under den tid, de äro i tjensten.

§ 33.

Förbrytelse mot denna förordning må endast åtalas af allmän åklagare.

Finnes kontrolltjensteman öfverträdelse begången, som bör föranleda åtal, anmäla han det för allmän åklagare.

§ 34.

Allmänna åklagaren eger anställa undersökning för upptäckande af förbrytelser mot denna författning, dock ej i lokal, som är inrättad uteslutande till boningsrum, ej heller i hvitbetssockerfabrik, så länge denna står under tillsyn af de i § 14 nämnde kontrollörer, så framt ej undersökningen blifvit af Kongl. Maj:ts befallningshafvande anbefald eller af vederbörande kontrolltjensteman begärd.

Sådan undersökning bör göras i två vittnens närvaro, och bör förrättningsmannen för att tillgodonjuta det skydd, som honom dervid tillkommer, vid förrättningen på sig synbart bära påbjudet tjenstetecken eller, innan förrättningen företages, uppvisa fullmägt eller förordnande.

Bör förrättningsmannen inom orten eller är der allmänt känd, vare han frikallad från skyldigheten att sålunda styrka sin behörighet.

Art. V. Allmänna bestämmelser.

§ 35.

Med tillverkare förstås i denna författning den person, hvilken i egenskap af egare, innehafvare, disponent eller verkställande direktör har högsta inseende öfver fabriks skötsel och för hvilken derföre det i § 10 mom. 3 omförmälda tillståndsbevis skall utfärdas.

§ 36.

Denna författning skall icke ega tillämpning å sådan tillverkning af sirap, som kan ega rum allenast för eget husbehof med användande af hvitbetor, dem tillverkaren sjelf odlat.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1893; dock att det i § 2 mom. 1 omförmälda utbyte skall beräknas
intill den 1 september 1894 till 7,5 kilogram och
intill den första september 1895 till 8,25 kilogram, allt för etthundra kilogram råa (ej torkade) hvitbetor;
skolande likväl vid den fabrik, som inom Gotlands län först anlägges, utbytet af etthundra kilogram råa (ej torkade) betor beräknas utgöra under de tre första tillverkningsåren tre och under de derpå följande två tillverkningsåren två kilogram mindre än det högsta utbyte, som beräknas vid någon äldre fabrik inom riket.
